

POLITIET

Kulturdepartementet

Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Politidirektoratet

Deres referanse:
20/404

Vår referanse:
20/23267 - 20

Dato:
03.04.2020

POLITIDIREKTORATETS HØRINGSSVAR - POLITIATTEST FOR MUSEUMSANSATTE

Vi viser til Kulturdepartementets høringsbrev av 13.02.2020 med forslag til ny hjemmel i § 34-18 i politiregisterforskriften for å kunne kreve politiattest fra museumsansatte. Vi viser videre til avtale om forlenget høringsfrist til 13.04.2020.

Politidirektoratet har forelagt høringen for Kripas, Økokrim, Politihøgskolen (PHS), Oslo og Finnmark politidistrikt. Finnmark politidistrikt har gitt innspill og dette følger vedlagt. PHS har meldt tilbake at de ikke har merknader til høringen.

Som nevnt i høringsnotatet er bakgrunnen for forslaget at Munchmuseet i 2018 påpekte behovet for å kreve politiattest fra personell som skulle ansettes ved museet. Kulturdepartementet anmodet derfor Politidirektoratet om at det ble gitt midlertidig hjemmel for utstedelse av ordinær politiattest til personer som skulle ansettes ved Munchmuseet og Nasjonalmuseet. Politidirektoratet fattet 31.01.2019 vedtak om midlertidig hjemmel for utstedelse av ordinær politiattest i henhold til politiregisterloven § 38 tredje ledd. Vedtaket gjaldt fra 01.02.2019 med gyldighet i 15 måneder. Kulturdepartementet har etter dette ansett at det er behov for en permanent hjemmel for vandelskontroll på dette området.

Departementets forslag innebærer at museer som mottar statlig tilskudd eller investeringstilskudd, Nasjonalbiblioteket og andre bibliotek som har samlinger av unik karakter, skal få hjemmel til å kreve ordinær politiattest fra personer som enten har tilgang til samlingene eller tilgang til sensitiv informasjon om forvaltningen av samlingene.

Politidirektoratet støtter begrunnelsen fra Kulturdepartementet hva gjelder behovet for hjemmel. Å redusere risikoen for tyveri, skade, tap eller annen urettmessig bruk av kulturgjenstander påvirker politiets kriminalitetsforebyggende arbeid positivt. Vi er enig i at politiattesten bør gjøres ordinær, jf. politiregisterloven § 40, og at hjemmelen bør plasseres i politiregisterforskriften kapittel 34.

Politidirektoratet

Politidirektoratet understreker at fremleggelse av politiattest på generelt grunnlag ikke er noen garanti for at det ikke utføres straffbare handlinger. En politiattest vil kun vise om det er opplysninger i norske registre om at vedkommende er straffet for relevante lovbrudd tidligere. En person kan eksempelvis ha begått straffbare handlinger tidligere uten at dette er blitt avdekket av politiet, eller uten at hun/han har blitt straffet for det. Andre tiltak vil kunne være vel så viktige og effektive som et krav om godkjent politiattest, eksempelvis grundige tilsettingsintervjuer og innhenting av referanser.

Finnmark politidistrikt gjennom Politiets enhet for vandelskontroll og politiattester (heretter kalt politiattestkontoret) har ansvaret for utstedelse av politiattester i Norge. Vi slutter oss i det vesentligste til de vurderinger som fremkommer i deres innspill.

Politidirektoratet viser til at vurderingen av om søkeren omfattes av den foreslåtte hjemmelen vil bero på en skjønnsmessig vurdering av søkerens stilling og oppgaver basert på forholdene på det konkrete museet eller biblioteket. Finnmark politidistrikt mener at hjemmelen ikke er tilstrekkelig klar og forutsigbar, verken for søker, arbeidsgiver eller saksbehandlere ved politiattestkontoret. Distriktet viser blant annet til at bestemmelsen i forslaget kan bli utfordrende å anvende for saksbehandlere ved politiattestkontoret. Saksbehandlere vil normalt ikke ha kjennskap til hvilke museer som mottar statlig tilskudd eller investeringstilskudd, eller hvilke bibliotek som har samlinger av unik karakter. Videre viser distriktet til at til tross for at det i høringsnotatet er beskrevet nokså detaljert hvilke grupper ansatte departementet mener hovedsakelig vil omfattes av vilkåret, er forarbeider til lov og forskrift lite tilgjengelige rettskilder. For øvrig viser distriktet til at departementet har tatt forbehold ved at enkelte grupper ansatte "som hovedregel" omfattes. Dette kan føre til at politiattestkontoret mottar søknader om politiattest fra personer hvor det viser seg at personens oppgaver ikke gir grunnlag for utstedelse av politiattest. I praksis hviler videre kontrollansvaret i stor grad på politiattestkontoret.

Politidirektoratet er enig med Finnmark politidistrikt. Lov- og forskriftshjemler bør være klare og forutsigbare slik at det ikke oppstår tvil om det foreligger hjemmel for vandelskontroll. Vi ber derfor departementet vurdere om hjemmelen kan forenkles ytterligere, eventuelt at hjemmelen gjelder for alle som skal tilsettes, sml. vedtak fra Politidirektoratet av 31.01.2019 om midlertidig hjemmel.

Finnmark politidistrikt har videre ingen innvendinger til at fremleggelse av politiattest ikke gjøres obligatorisk, slik at det er opp til arbeidsgiver i hvert enkelt tilfelle å vurdere om politiattest skal avkreves. Politidirektoratet setter imidlertid spørsmålsteget ved om det bør være frivillig for museene å kreve politiattest. Det er etter departementets vurdering behov for strenge sikkerhetskrav i forvaltningen av samlinger som ofte utgjør en uerstattelig del av norsk kulturarv. Dersom det er opp til hver enkelt arbeidsgivers/oppdragsgivers skjønn å vurdere om attest skal kreves fremlagt, vil dette etter direktoratets syn kunne minske effekten av hjemmelen, samt stride mot det skisserte behovet. Politidirektoratet viser imidlertid til at ulempene ved en ordning hvor krav om politiattest gjøres frivillig kan avhjelpes ved at det i retningslinjer eller vilkår for tildeling av midler settes krav om at det skal kreves politiattest av personell i henhold til ny hjemmel.

Hva gjelder de økonomiske og administrative konsekvensene legger Finnmark politidistrikt til grunn at den nye forskriftshjemmelen vil gi en beskjeden økning i antall mottatte søknader om politiattest per år. Distriktet viser til at politiattestkontoret mottok og behandlet 89 søknader i perioden februar 2019 til mars 2020 på bakgrunn av vedtak om midlertidig hjemmel fra

Politidirektoratet, og at til tross for at den foreslåtte hjemmelen omfatter en videre krets av museer samt bibliotek, vil dette trolig ikke medføre en vesentlig økning.

Med hilsen

Gunnvor Hovde
Seniorrådgiver

Amanda Baann Asdal
Rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:
Høringssvar - politiattest for museumsansatte

Kopi:
Justis- og Postboks 8005 Dep 0030 Oslo
beredskapsdepartementet